

Sygn. akt V CSK 388/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z wniosku (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w W.
przy uczestnictwie Gminy J. oraz Fundacji "G." z siedzibą w J.
o wpis w księdze wieczystej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania Gminy J.
od postanowienia Sądu Okręgowego w J.
z dnia 29 marca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Gminy J. na rzecz Fundacji "G." w J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w J. oddalił apelację uczestniczki postępowania Gminy J. od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z 3 grudnia 2018 r., którym – w wyniku rozpoznania skargi na orzeczenie referendarza – ujawniono w dziale III księgi wieczystej (...) fakt wpisania parku przy pałacu S. w C. do rejestru zabytków.

Orzeczenie Sądu Okręgowego zaskarżyła uczestniczka postępowania Gmina J., która wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołała się na jej oczywistą zasadność,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. na oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza nie daje podstaw do uznania, że orzeczenie Sądu Okręgowego jest wadliwe we wskazanym wyżej stopniu. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 9 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należy zaznaczyć, że skarżący niewłaściwie rozumie naturę wpisu do księgi wieczystej, którego dokonał w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy. Na wniosek (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w W. referendarz sądowy wykreślił w całości z działu III księgi wieczystej (...) wpis ujawniający wpisanie nieruchomości do rejestru zabytków, który został wcześniej

dokonany na podstawie decyzji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w W. z 31 maja 1950 r. oraz postanowienia (...) (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w W. z 18 stycznia 2011 r. Podstawą wykreślenia wpisu było postanowienie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 30 października 2015 r. stwierdzające nieważność postanowienia z 18 stycznia 2011 r. Orzeczenie referendarza sądowego zostało zaskarżone i w wyniku rozpoznania skargi Sąd Rejonowy w J. ponownie ujawnił w dziale III wymienionej księgi wieczystej fakt wpisania nieruchomości do rejestru zabytków, bez odwołania się jednak do danych wynikających z treści postanowienia z 18 stycznia 2011 r.

Orzeczenie Sądu Rejonowego należy rozumieć w kontekście art. 518¹ § 3 k.p.c., zgodnie z którym w razie wniesienia skargi na wpis w księdze wieczystej wpis nie traci mocy, natomiast rozpoznając sprawę, sąd zmienia zaskarżony wpis przez jego wykreślenie i dokonanie nowego wpisu lub wydaje postanowienie, którym zaskarżony wpis utrzymuje w mocy albo uchyla go w całości lub w części i w tym zakresie wniosek oddala bądź odrzuca, względnie umarza postępowanie. Ponieważ wpis dokonany przez referendarza miał postać wykreślenia, jego zmiana w wyniku rozpoznania skargi nie mogła nastąpić przez wykreślenie, ale musiała przybrać formę ponownego wpisu. W związku z tym, mimo że z technicznego punktu widzenia Sąd Rejonowy dokonał nowego wpisu do księgi wieczystej, merytorycznie jego decyzja była równoznaczna ze zmianą orzeczenia referendarza i częściowym oddaleniem wniosku o wykreślenie wpisu. W związku z tym nie może być mowy o naruszeniu art. 9 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zakresie, w którym przepis ten odnosi się do legitymacji czynnej co do ujawnienia wpisu do rejestru zabytków w księdze wieczystej. Z merytorycznego punktu widzenia aktualny wpis w dziale III księgi wieczystej ujawniający wpisanie parku do rejestru zabytków jest dokonany na skutek pierwotnego wniosku na podstawie decyzji z 31 maja 1950 r. oraz postanowienia z 18 stycznia 2011 r. Ze względu na stwierdzenie nieważności postanowienia z 18 stycznia 2011 r. wpis ten został następnie zmodyfikowany (choć nie wykreślony) wskutek późniejszego wniosku (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w W. z 19 maja 2017 r. Powyższe pozwala na uznanie, że zarzut dokonania wpisu na skutek wniosku podmiotu nieuprawnionego jest bezzasadny.

Przedstawione powyżej wyjaśnienie natury czynności, które miały miejsce w niniejszej sprawie, nakazuje również odrzucić możliwość uznania za oczywiście uzasadnione zarzutów skargi kasacyjnej odwołujących się do argumentu, zgodnie z którym sama decyzja z 31 maja 1950 r. nie mogła być podstawą wpisu do księgi wieczystej. W postępowaniu w niniejszej sprawie bezpośredniej ocenie sądów podlegało nie to, czy wymieniona decyzja stanowiła wystarczającą podstawę ujawnienia wpisu nieruchomości do rejestru zabytków, ale raczej, czy postanowienie z 30 października 2015 r. było wystarczającą podstawą do wykreślenia takiego wpisu w całości. Kwestie te nie są zaś tożsame. Można wprawdzie argumentować, że wskutek stwierdzenia nieważności postanowienia z 18 stycznia 2011 r. dokonany wcześniej wpis utracił swoją materialnoprawną podstawę i powinien zostać wykreślony wobec niejednoznaczności decyzji z 31 maja 1950 r., jednak rozumowanie takie trudno uznać za uzasadnione w stopniu oczywistym. Niewykluczona jest także argumentacja, zgodnie z którą, o ile sama decyzja z 31 maja 1950 r. nie byłaby wystarczającą podstawą do dokonania nowego wpisu w księdze wieczystej, gdyż nie jest jasne, czy odnosi się do nieruchomości objętej księgą, to do wykreślenia już dokonanego wpisu opartego na tej decyzji niezbędny byłby pozytywny dowód, że decyzja tej nieruchomości nie dotyczy. Jest zaś oczywiste, że dowodu takiego nie dostarczono, a w szczególności nie stanowi go postanowienie z 30 października 2015 r.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. Kwota zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata wynikającemu z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 ust. 5 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

as]

aj